

Van Bijartlaken naar Bloemenweide

Inleiding

Heeft u genoeg van dat saaie, geijkte groene gazon? Van die wekelijkse maaibeurten?

Heeft u uw gazon niet meer nodig als speelveldje voor de kinderen of als zonneterras? Wilt u een tuin met een natuurlijker aanblik?

Kies dan voor een bloemenweide: een stuk grond waar speciale grassen in harmonie leven met bloeiende akkeronkruiden en graslandplanten. Een levendige en kleurrijke begroeiing die hooguit twee keer per jaar hoeft te worden gemaaid en waarin insecten zoals vlinders en bijen zich thuis zullen voelen.

Uitgangspunt

Er is geen standaardrecept voor het verkrijgen van een mooie bloemenweide. We geven u in dit Groentje wel een paar belangrijke tips. Belangrijk is het uitgangspunt: gaat u uit van een bestaand gazon? Of bezit u een onbegroeid onkruidvrij stuk grond? En is dit schrale zandgrond of voedselrijke kleigrond? Voor elk van deze situaties is een specifieke aanpak vereist.

Bestaand gazon als basis

U heeft een standaard gazon dat normaal bemest is en wilt dat veranderen in een bloemenweide. Een aanpak die wat geduld vergt is de volgende: maai niet meer wekelijks, maar slechts één of twee keer per jaar en voer het maaisel af. Uw grasmat zal na een paar jaar minder dicht worden en langzamerhand veranderen in hooiland. Planten die het wekelijkse strakke maairegime en het veelvuldig betreden juist op prijs stelden gaan verdwijnen (madelief, weegbree). Er zullen zich vanzelf hooilandplanten gaan vestigen zoals: kamille, pinksterbloem, ooievaarsbek, ereprijs, klaver en streepzaad.

Een sneller resultaat zult u hebben door enkele gewenste hooilandplanten als 'plugplantjes' in te graven in het gazon. Deze (vaste) planten worden gewoon meegemaaid met de halfjaarlijkse maaibeurt. Tegen de tijd dat de grasmat

wat dunner wordt door minder maaïen en verschralen, kunt u ook wat bloemenzaad strooien op de dunne plekken. Maak een keus uit de plantenlijst achterop dit Groentje.

Afb. Beemdooievaarsbek

Basis: kale grond

Uitgaande van een kale bodem gaan we als volgt te werk om een bloemenweide te creëren.

Nadat de bovenlaag (2 cm) is losgeharkt, kunt u een graslandmengsel inzaaien. Dit bestaat uit niet-woekerende grassen en bloemen die er goed tegen kunnen dat ze twee keer per jaar worden gemaaid (*zie grassen- en bloemenlijst*). Het klinkt raar maar ook hier geldt: hoe schraler de grond hoe beter. In de natuur treffen we de mooiste bloemenweiden aan op gronden met een slechte structuur, een overmaat aan water en vaak een hoge zuurgraad.

Om het eerste jaar een kleurige aanblik te hebben, kunt u eveneens wat eenjarigen zaaien zoals klaproos, bolderik en korenbloem. Als u het zaad mengt met fijn droog zand kunt u het mengsel beter verdelen over de ruimte. Daarna licht inharken en aandrukken met trapborden of met een platte schop. Bij neerslag hoeft u niet in te harken, want de (lichte) regen zorgt ervoor dat het zaad goed "zet".

Alternatief: hooigazon

Omdat een bloemenweide eigenlijk niet bedoeld is om op te lopen, kan een tussenvorm zoals het hooigazon misschien een praktischere oplossing vormen.

In het voorjaar wordt dit gazon beheerd als een bloemenweide en wordt het niet betreden. U dient te zorgen voor voorjaarsbloeiers tussen het gras zoals bollen en knollen (krokus, sneeuwklokje, hyacint, winterakoniet) en draadereprijs en pinksterbloem. Het resultaat zal zijn een prachtig kleurrijk gazon. Vanaf juni (wanneer de bollen zijn uitgebloeid) wordt er een tweewekelijks maaieregime toegepast, zodat u het als beloopbaar gazon kan benutten. De eerste maaibeurt (bij voorkeur met een zeis), zal een bruin vlak opleveren, maar dit groeit - zeker na regen - snel weer dicht met gras. Daarna dient u de kooimaaiër hoog af te stellen. Een hooigazon is heel aantrekkelijk voor de eerste hommels, bijen en de voorjaarsvlinders. En het voordeel is dat u het in de zomer gewoon kunt benutten als ligweide.

Afb. Grote soortenrijkdom

Wanneer aanleggen?

Het gehele jaar kunt u een bloemenweide maken, mits het niet extreem nat of droog is. Zaaien in de nazomer en herfst is het meest natuurlijk, omdat ook in de natuur het zaad dan wordt verspreid. Sommige zaden hebben zelfs de winterkou nodig om te kiemen. Maar het meeste zaad zal in het prille voorjaar ontkiemen. Zaaien in het voorjaar kan ook goede resultaten opleveren, zeker als u daarvoor een miezige dag uitzoekt. Het voordeel hiervan is dat het zaad minder lang is blootgesteld aan de wind en aan vogel- of muizenvraat.

Er zijn diverse organisaties en bedrijven die wilde plantenzaden aanbieden; zoekt u eens met een zoekmachine op internet met de trefwoorden: *wilde plantenzaden*.

Een hele aardige manier om aan geschikte zaden te komen is het neerleggen van vers gemaaid materiaal uit een bloemrijke weide in de regio. Misschien is er in uw omgeving wel een natuurgebiedje waarvan u wat maaisel mag gebruiken. Dit maaisel laat u een paar weken liggen op uw weide voordat u het afvoert. De zaden hebben zich dan verspreid en zullen op uw bloemenweide ontkiemen.

Onderhoud

Alleen in de allereerste fase - tijdens het kiemen van de zaden - zult u moeten voorkomen dat de weide te droog is. U kunt dan met een lichte broes de bodem heel licht bevochtigen. Nadat de gewenste bloem- en grassoorten zich hebben gevestigd, kunt u volstaan met een maaieregime van twee keer per jaar. De eerste keer in juni/juli en de tweede keer in september/oktober. Omdat u er met een normale gazonmaaiër moeilijk doorheen zult komen adviseren we om met een zeis te maaien. Het maaisel dient u een of twee weken te laten liggen om het te laten drogen en het zaad de kans te geven om op te bodem te vallen. Daarna harkt u alles bij elkaar en voert het maaisel af. Verstoor de bodem hierbij zo weinig mogelijk.

Er wordt dus vrijwel nooit gemest op een bloemenweide, want te voedselrijke grond zorgt voor opslag van planten als brandnetel, zuring en akkerdistel. Alleen wanneer uw bloemenweide erg vermost kan licht nabemesten in het najaar zinvol zijn. En door te sproeien gaat het gras te veel groeien en concurreren met de bloemen. Het is juist heel goed om in droge tijden de weide met rust te laten, ook al wordt het gras dor en gaan de bloemen hangen. Het is gebleken dat graslandplanten door droogte een enorme groeiimpuls krijgen, zodat in een volgend jaar de verhouding gras:bloemen in het voordeel van de bloemen zal uitvallen!

Afb. Wilde margriet

Vindt u het jammer dat u niet in de bloemenweide mag lopen? Maai dan een graspad van 60 cm breed dwars door de weide. Zo kunt u op veel meer plekken van uw bloemenzee genieten. Bovendien kunt u zonodig ook beter ingrijpen, wanneer zich ongewenste planten gaan vestigen.

Een alternatief is het aanleggen van een bloemenweide in de vorm van een strook van minimaal 1½ meter breed of een cirkel met een straal van twee meter rondom een grote boom. Deze vorm geeft u de mogelijkheid om te plukken, te wieden en te genieten van uw bloemenweide zonder dat u planten vertrapt.

Grassoorten

Borstelgras
 Beemdlangbloem
 Bevertjes
 Gewone veldbies
 Kruidend struisgras
 Reukgras
 Rood zwenkgras
 Schapegras
 Tandjesgras
 Veenreukgras
 Veldgerst

Plantensoorten

Voedselrijke en vochtige bodem

Beemdkroon
 Beemdooievaarsbek
 Cichorei
 Gewone brunel
 Knoopkruid
 Maarts viooltje
 Margriet
 Pastinaak
 Rode Klaver
 Veldlathyrus
 Vogelwikke

Afb. Wilde cichorei

Iets minder voedselrijk en minder vochtig

Duif kruid
 Echte sleutelbloem
 Gele kamille
 Grote ratelaar
 Kleine pimpernel
 Peen
 Sint Janskruid

Veengrond

Blauwe knoop
 Echte koekoeksbloem
 Gewone brunel
 Glidkruid
 Kievitsbloem
 Knolsteenbreek

Droge en voedselarme zand- of leemgrond

Grasklokje
Liggend walstro
Muizenoor
Schapezuring
Tormentil
Wilde tijm
Zandblauwtje

Bolgewassen voor verwildering in grasland

Kievitsbloem
Sneeuwkllokje
Sterhyacint
Vogelmelk
Wilde narcis
Winterakoniet
Zomerkllokje

a v v n

Tekst en illustraties: Ina Marbus